

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Vuosi 2024

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen ja Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvontaohjelmaan perustuva seurantaraportti.

14.3.2025
TKIO/ Yhteiset palvelut

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2024

Jakso	1.1.-31.12.2024	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP	Kooste (pvm.)	14.3.2025
JORY (pvm.)	26.3.2025	LTK (pvm.)	27.3.2025

Tässä asiakirjassa riskiä arvioitaessa tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiä arvioitaessa riskiluokasta sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruudut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserävaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiuserajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 72,1 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 86,0 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 95,5 % Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 11 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 93,0 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 14 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 88,2 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 22 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 90,2 % Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiuserajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite ≤ 8:47 min): 7:48 min - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite ≤ 13:23 min): 11:44 min - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite ≤ 17:12 min): 15:43 min	

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2024

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli - riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 2 kpl, määrä on säilynyt ennallaan - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 3 kpl, määrä on vähentynyt kolmalla ruudulla	Toimintavalmiuden ongelma-alueiden tilannetta on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tämä on parantanut tilannetta joiltain osin. Toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu se, että pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on uudistumassa (hyväksytty 2/2025). Ohje uudistaa riskiruutujen riskitason määräytymisperusteet ja voi siten vaikuttaa todettujen ongelmariskiruutujen riskitasoon ja -luokkaan sekä niiden toimintavalmiusaika vaatimuksiin. Ohjeen vaikuttavuudesta toimintavalmiustarpeisiin saadaan lisätietoa jo vuosien 2025-2026 aikana.
Riskiluokkakohtaisissa toimintavalmiusajan toteumissa oli pientä heikentymistä. Heikentyminen oli merkittävää osassa II-luokan riskialueita kunnissa, joiden alueella ei ole ympärivuorokautisesti päivystävää välittömän lähtövalmiuden paloasemaa. - Otsikon mukaisilla alueilla toimintavalmiusaika vaatimusten toteutuminen on heikentynyt vuoden 2023 77,6 %:sta vuoden 2024 59,8 %:iin. Samalla toimintavalmiusaikatoteumien keskimääräinen aikamarginaali on pienentynyt yli minuutista lähelle nollaa (toteuma-aika vrt. sallittu enimmäisaika).	Toteumien heikentyminen nostettiin esille kuukausiraportoinnissa. Heikentymisen osatekijöitä ja tarvittavia toimenpiteitä selvitettiin pelastustoiminnan johtoryhmässä ja yhdessä paloasemien henkilöstön kanssa. Toimenpiteiden osalta keskiössä on minimoida henkilöstöhälytysjärjestelmän käytötavasta aiheutuvat viiveet ja mahdolliset muut viiveet hälytykseen lähdetessä. Myös onnettomuustietojärjestelmään kirjattavien tietojen oikeellisuutta on korostettu, ettei esimerkiksi kiireettömiä tehtäviä kirjattaisi vahingossa kiireelliseksi. II-luokan riskialueiden toimintavalmiusaika kehitystä on seurattu tehostetusti. Paloasemien toimintaympäristöön perustuvia toimintavalmiusaika vaatimuksia ja muita vaatimuksia on kerrattu henkilöstölle paloasemittain. Toimenpiteisiin sisältyy osin myös kohdennetut toimet sopimushenkilöstön hälytysosasto- ja hälytysaktiivisuuden kehittämiseksi. Lisäksi toimenpiteinä osin hälytykseen lähtöä varmistavat hälytysvasteelliset toimet sekä hälytykseen lähdön tehostettu seuranta (reaaliaikaisesti ja tilastollisesti).

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2024

Havainto	Toimenpide
Paloasemien ennakoiva suorituskyvyn mittaus ja arviointi indikoivat riskejä kiireellisen pelastustoiminnan toteutumisessa (palvelutuotannon varmuus joillain paloasemilla) - Riskit liittyvät pääasiassa paloaseman suorituskyyvaatimukset täyttävän henkilöstön määrään, osin hälytysosaston henkilöstön/ aktiivisen henkilöstön määrään. - Kohdistuu osaan paloasemista, joiden toiminta perustuu tai joiden toiminta tukeutuu sopimushenkilöstön käyttöön	Sopimushenkilöstön määrää, henkilöstön hälytysosasto- ja harjoitusaktiivisuutta sekä henkilöstön suorituskyyvaatimusten toteutumista on kehitetty muun muassa aiempaa kannustavammalla palokuntasopimuksella (korvasi aiemmat syksyllä 2024). Ennakoivan suorituskyyvarvioinnin merkitystä sekä toiminnallisten yksiköiden (yksilö, ryhmä, joukkue) suorituskyyvyn merkitystä on nostettu esille sisäisessä koulutuksessa, henkilöstöryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja henkilöstöinfoissa. Ennakoivan suorituskyyvyn arviointimalli on uusi ja myös sen kehittämistä on tehty aktiivisesti.
Turvallisuusviestintä toteutui ja kohdentui tavoitteiden mukaisesti. Määrävälein tehtävä valvonta jäi hieman tavoitteestaan: - Onnettomuuksien ehkäisyn palveluista turvallisuusviestintä ylitti määrälliset tavoitteensa (tavoite tavoittaa vähintään 7 % väestöstä, toteuma 9,0 %). Turvallisuusviestintätapahtumat kohdentuivat noin 84 %:sti tavoitteen mukaisiin kohderyhmiin. - Määrävälein tehtävä valvonta jäi hieman tavoitteestaan (toteuma 91,1 %, tavoite 100 %).	Valvonnan toteumaa rajoitti mun muassa eri syistä aiheutunut henkilöstövaje (poissaoloja sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä, joiden vuoksi resurssia pidettiin vajaana).
Turvallisuusviestinnän ja valvonnan toteumissa oli edelleen huomattavia kuntakohtaisia eroja - Turvallisuusviestinnän toteuma vaihteli kunnittain noin 4 – 21 % välillä ja määrävälein tehtävässä valvonnassa noin 18 - 100 % välillä.	Palveluiden tasapuolinen toteutuminen on yksi toiminnan suunnittelun lähtökohdista. Toteumaerot kuntien välillä selittyvät osin resurssivajeesta, jota ei ollut mahdollista paikata muualta pelastustoimialueelta (reserviä ei ole/ollut). Toteumaerojen minimointi on nostettu yhdeksi vuoden 2025 omavalvonnan teemaksi.
Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden turvallisuustiedotteiden (yleisötiedotteet) päivitys ei pysynyt aikataulussa. - Tiedotteiden laadinta tai päivityssykli viivästyi kolmen alueen/kohteen osalta.	Viiveet tiedostettiin ja ne pyritään kuromaan kiinni kevään 2025 aikana.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2024

Havainto	Toimenpide
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen talous ja taloudenhallintaan liittyneet tuottavuus- ja taloudellisuustoimet toteutuivat tavoitteiden mukaisella tavalla. Talouden toteuma alitti budjetin noin 3,48 miljoonalla eurolla (käyttökate -11,6 %)	
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimessa ei toteutunut merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seurantaa ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys, - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot, - väärinkäytökset, rikokset, - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit, luottamus-/maineriskit. Palvelutuotantoon kohdistui yksi kantelu, joka on käsitelty asiaan kuuluvalla tavalla. Toimintavalmiusaikavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa valvonta-asiaksi (toteumat niin sanotuissa ongemariskiruuduissa).	

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Edellinen jakso	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	4,5 %	5,5 %	
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	32,7 %	30,1 %	
Lähtövaihtuvuus	5,0 %	6,3 %	